

Pestprotocol van de Plakkenberg

‘samen spelen, samen werken, samen leven’

November 2012
Aamvulling cyberpesten April 2014
Update November 2018
Kayleigh Veerbeek en Lienneke van Toor
in samenwerking met de werkgroep
sociaal-emotioneel van de Plakkenberg

Algemene achtergrondinformatie

Hoofdstuk 1: Algemeen

1.1. Waarom een pestprotocol?	Bladzijde 3
1.2. Doel van het pestprotocol	Bladzijde 3
1.3. Plagen en pesten, wat is het verschil daartussen?	Bladzijde 4
1.4. Uitingen van pestgedrag	Bladzijde 5
1.5. De betrokkenen	Bladzijde 7
1.5.1. Rollen van de leerlingen tijdens pestgedrag	Bladzijde 7
1.5.2. De ouders	Bladzijde 9
1.5.3. De school	Bladzijde 9

De Plakkenberg

Hoofdstuk 2: Pestprotocol van de Plakkenberg

2.1. Visie van de Plakkenberg	Bladzijde 10
2.2a Maatregelen om pestgedrag te voorkomen	Bladzijde 10
2.2b Maatregelen om cyberpesten te voorkomen	Bladzijde 11
2.3a De procedure bij de aanpak van pesten	Bladzijde 12
2.3.1. Verantwoording	Bladzijde 13
2.3.2. Aanpak bij incidenteel pestgedrag	Bladzijde 13
2.3.3. Aanpak bij structureel pestgedrag	Bladzijde 13
2.3.4. Aanpak bij groepsoverstijgend pesten	Bladzijde 14
2.3.5. Aanpak bij pesten buiten de school	Bladzijde 14
2.3b De procedure bij aanpak van cyberpesten	Bladzijde 15
2.3b.3 stap 1 gesprek met de betrokken leerlingen	bladzijde 16
2.3b.3 stap 2 gesprek met de betrokken ouders	bladzijde 17
2.4. Handreikingen voor de leerkracht	Bladzijde 17
Een vijfsporenaanpak	Bladzijde 17
2.4.1. Hulp/steun bieden aan het gepeste kind	Bladzijde 17
2.4.2. Hulp/steun bieden aan de pester	Bladzijde 17
2.4.3. Hulp/steun bieden aan de zwijgende middengroep, meelopers, assistenten en verdedigers	Bladzijde 18
2.4.4. Hulp/steun bieden aan de ouders in de vorm van achtergrondinformatie en adviezen	Bladzijde 18
2.4.5. Hulp/steun bieden aan de leerkracht en de school	Bladzijde 18
2.5. Handreikingen voor ouders	Bladzijde 20
2.6. Telefoonnummers, websites en materialen	Bladzijde 22

Bijlagen

Bijlage 1: Pestprotocol	Bladzijde 23
Bijlage 2: Verklaring “goede omgang” voor de groep	Bladzijde 24-25
Bijlage 3: Verkort stappenplan om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken	Bladzijde 26

1.1. Waarom een pestprotocol?

Een pestprotocol heeft tot doel om pesten te voorkomen en indien nodig pestgedrag aan te pakken. Het pestprotocol vormt de verklaring van de leerkrachten, leerlingen, ouders en andere betrokkenen bij de school, waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert. En hoe in voorkomende gevallen hiermee wordt omgegaan.

Het is belangrijk om niet alleen alle kinderen, maar ook leerkrachten en ouders een sociaal veilig pedagogisch klimaat te bieden. Ten eerste voor de leerlingen: als er in de klas of in de school een veilig klimaat heerst, hebben kinderen de ruimte om zichzelf optimaal te ontwikkelen. Ten tweede voor de leerkrachten: zij moeten zich ook veilig voelen en hun problemen moeten naar tevredenheid opgelost kunnen worden. Tot slot de ouders: zij moeten hun kinderen met een gerust hart naar school kunnen sturen, wetende dat de school 'veilig' is. Ook moeten zij zich prettig voelen als zij op school zijn. Dit betekent dat de school, en iedereen die daar bij betrokken is, actie onderneemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen treft indien pestgedrag voorkomt.

1.2. Doel van het pestprotocol

In dit protocol is vastgelegd hoe het pestgedrag van kinderen wordt benaderd.

Via dit protocol wil de school alle betrokkenen op de ernst van pesten wijzen en daarnaast zowel handreikingen geven om te werken aan een veilige school als een stappenplan bieden bij systematisch pestgedrag.

Kortom: Wij zien pesten als een bedreiging voor de school als geheel, voor alle leerlingen, leerkrachten en ouders en alle andere betrokkenen bij de school. Wij erkennen en herkennen pestgedrag en ondernemen actie ter voorkoming van pestgedrag en om het pestgedrag aan te pakken.

Als er sprake is van pesten en pestgedrag, wordt dit ervaren als een probleem op school voor zowel de gepeste leerling, de pester, de groep leerlingen daar omheen (buitenstaanders, assistenten, meelopers en verdedigers), de leerkrachten en de ouders. De school heeft samen met de ouders de verplichting zich in te spannen om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken. Dit wordt gedaan door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, waarin pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en niet wordt geaccepteerd.

Leerkrachten en andere betrokkenen moeten tijdig alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en andere betrokkenen actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft bij de leerkrachten. Als pesten ondanks alle inspanningen toch optreedt, voert de school het pestprotocol uit. In hoofdstuk 2 is het pestprotocol van de Plakkenberg uitgewerkt.

1.3. Plagen en pesten, wat is het verschil daartussen?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om pestgedrag.

We spreken van plagen wanneer kinderen min of meer gewaagd zijn aan elkaar en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren (Kenter, 2000).

Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar uit te dagen leren kinderen goed om te gaan met allerlei conflicten. Dat is een vaardigheid die later in hun leven van pas kan komen bij conflicthantering.

We spreken van pestgedrag als het slachtoffer zich ongelukkig voelt, omdat hij/zij systematisch geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag, of wordt buitengesloten van de sociale groep. Dit is het grote verschil met plagen. Pesten gebeurt namelijk systematisch en plagen niet.

Plagen kan wel uitmonden in pestgedrag. Dit kan gebeuren als het kind het prikkelende spelletje als dreigend en/of vervelend gaat ervaren. Houdt dit 'prikkelende' spelletje niet op, dan kan er worden gesproken over pestgedrag.

De inzet van pestgedrag is vaak macht door intimidatie. Bij pestgedrag wordt ook vaak een vaste rolverdeling tussen de betrokkenen teruggezien. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn: het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter.

Kortom:

Bij plagen denken we aan: korte duur, niet in groepsverband, gelijkwaardigheid en geen vast doelwit

Bij pesten denken we aan: lange duur, herhaling, vaak in groepsverband, machtsongelijkheid, bedreiging en een vast doelwit

1.4. Uitingen van pestgedrag

Het pestgedrag kan zich op verbaal en fysiek vlak manifesteren. Intimidatie, sociale isolatie, diefstal en/of vernieling van bezittingen en digitaal pesten zijn uitingsvormen.

Verbaal:

Er worden woorden gebruikt om het slachtoffer pijn te doen:

- *vernederen, belachelijk maken, uitlachen en schelden*
- *dreigen: 'Als jij dat doorvertelt, dan grijpen we je'*
- *een kind een bijnaam geven: (rooie, dikke, konijn, etc.)*
- *gemene briefjes schrijven over een kind om het kind zo te isoleren of om steun te zoeken om te kunnen samenspannen tegen het kind*

Fysiek:

Er wordt geweld gebruikt om het slachtoffer lichamelijk pijn te doen:

- *trekken en duwen*
- *schoppen*
- *laten struikelen*
- *spugen*
- *krabben en bijten*
- *aan de haren trekken*

Intimidatie:

Het gedrag van iemand beïnvloeden door hem angst aan te jagen door middel van dreigen met negatieve gevolgen:

- *een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten*
- *iemand in de 'val' laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen fietsen*
- *een kind dwingen om een persoonlijk bezit af te geven*
- *een kind dwingen om een bepaalde handeling te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen*

Sociale isolatie:

Het afzonderen van een persoon ten opzichte van de groep:

- *de pestende partij zoekt steun bij elkaar, met als gevolg dat het kind niet wordt uitgenodigd voor kinderfeestjes en andere leuke dingen*
- *uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag*

Diefstal en/of vernieling van bezittingen:

- *afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed*
- *beschadigen en stukmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met de schooltas, banden van de fiets leksteken*

Digitaal pesten/cyberpesten:

De technologie wordt misbruikt om elkaar te pesten. Vaak hebben ouders dit probleem niet direct in de gaten, omdat zij niet constant de controle over en/of kennis van de technologie hebben:

- *leerkrachten hebben minder of geen zicht op het gebruik van de computer en smartphones buiten schooltijd, maar worden wel geconfronteerd met de gevolgen ervan;
kinderen hebben steeds vaker een website/pagina/facebook account over zichzelf;
vaak publiceren zij persoonlijke gegevens op het internet; hiervan wordt door anderen misbruik gemaakt*
- *er zijn allerlei chatprogramma's en whats-app groepen waarin flink gescholden en bedreigd kan worden*
- *digitaal pesten of cyberpesten speelt zich af in de veilige omgeving van het gepeste kind, namelijk in het eigen huis; dit geeft het kind een onveilig gevoel thuis en op school.*
- *digitaal pesten is relatief anoniem, het komt dan ook vaker voor dan fysiek pesten.*

1.5. De betrokkenen

1.5.1. Rollen van de leerlingen tijdens pestgedrag

Christina Salmivallis, hoogleraar psychologie aan de Universiteit van Turku, was een van de eersten die pesten als een groepsproces ging bekijken en niet uitsluitend aandacht had voor de pester en het slachtoffer. Zij onderscheidde zes rollen in het pestproces: pesters, slachtoffers, assistenten, meelopers, verdedigers en buitenstaanders (Veenstra, 2010).

Pester

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterksten uit de groep. Pesters lijken op het eerste gezicht vaak populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af op een negatieve manier. Vaak krijgen pesters met het vertoonde pestgedrag andere kinderen mee in het pestgedrag richting het slachtoffer. Dit zijn de meelopers. Pesters hebben in de gaten welk kind of welke kinderen de zwakke schakel(s) zijn binnen de klas. Mocht het kind toch te 'mondig' zijn, dan zoekt de pester een ander slachtoffer. Er komt een grote dreiging vanuit de pester: 'Je bent voor of je bent tegen mij'. Dit straalt een pester ook uit. Het profiel van de pester is sterk zelfbevestigend en dit laat hij bij herhaling merken. Als pestgedrag niet wordt aangepakt, denkt de pester dat zijn gedrag wordt getolereerd. Hij leert dat hij door middel van agressie, geweld of bedreigingen zijn zin kan krijgen.

Het komt ook vaak voor, dat een pester een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of is geweest. Om te voorkomen om weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich in een andere omgeving vervolgens als pester gaan opstellen. Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes voor lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht. Het 'pestprofiel' verschilt per leerling en kan andere uitingen hebben.

Bij de aanpak van pesten kan de pester zijn machtsspel bedreigd zien worden. Hij/zij wil dit voorkomen en kan proberen hier een stokje voor te steken. De reactie van de pester op het bespreekbaar maken van pesten kan heftig zijn. Het pesten kan heviger worden dan dat het was. Bij een duidelijke aanpak blijken de pesters soms echter net zo opgelucht te zijn als de slachtoffers. Er wordt namelijk ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen (Kenter, 2000).

Slachtoffer

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan andere. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken. Maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop die geuit worden. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdsgenoten in hun omgeving. Het blijkt dat kinderen gepest worden als er sprake is van een onveilige (leer)situatie, waarbinnen een pester zich kan uiten en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden als de pesters daar de kans voor krijgen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pesters en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om te worden uitgelachen. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het

ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel terechtkomt, waar het zonder hulp niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdsgenoten (Kenter, 2000).

Gepeste kinderen schamen zich vaak. Ze krijgen het gevoel, dat zij niet in staat zijn om hun eigen boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen. Veel gepeste kinderen zwijgen en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de leerkrachten en/of ouders, waardoor het gepeste kind nog meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Concreet aanhoudend pestgedrag kan de volgende gevolgen hebben: faalangstig en wantrouwend worden, geen zelfvertrouwen (meer) hebben, lichamelijke klachten krijgen, slecht presteren, verlegen zijn en in een isolement raken. In het ergste geval kan het voorkomen dat gepeste kinderen dreigen met zelfmoord of er zelfs een poging toe doen.

Assistent

Assistenten zijn degenen die aansluiten bij de pester en actief meepesten. Vaak versterken zij het pestgedrag door de pester positieve feedback te geven of door te komen kijken naar de pesterijen. Soms moedigen zij de pester aan door bijvoorbeeld te lachen.

Meeloper

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten. Sommige kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde “meelopers”. Meelopers horen graag bij de grote groep en zijn niet bereid om grote risico’s te lopen. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de angst om zelf het slachtoffer te worden. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken op deze manier met de populariteit van de pester mee te kunnen liften. Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich minder verantwoordelijk voor wat er gebeurt.

Buitenstaander

De buitenstaanders zijn kinderen die niet betrokken willen zijn bij het pesten en er niets van af willen weten. Ze blijven op een afstand.

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen, omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene om hulp te vragen. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving wordt gepest. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar hebben het niet gezien als pestgedrag.

Verdediger

Het heeft zin om op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie positief veranderen. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend. Verdedigers vertonen dus vaak gedrag waarmee zij het pesten willen tegengaan. Dit zijn de kinderen die bijvoorbeeld het slachtoffer troosten of voor hem/haar opkomen. Door de verdedigers wordt het voor potentiële pesters duidelijk dat de groep het niet accepteert en niet bereid is om mee te gaan in het pestgedrag. Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen een belangrijke rol.

1.5.2. De ouders

De ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken, zijn emotioneel bij het onderwerp betrokken. De ouder wil maar één ding en dat is dat het pestgedrag onmiddellijk stopt.

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester en beschikken niet altijd over de juiste informatie. Een pester op school hoeft in de thuissituatie geen pester te zijn. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij zien het pestgedrag van hun kind als weerbaar gedrag. Anderen zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen worden van het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag voor alle betrokkenen.

Ook blijkt dat, wanneer er sprake is van cyberpesten, ouders onvoldoende kennis hebben van de technologie en daardoor niet doorhebben dat hun kind digitaal gepest wordt of een digitale pester is. Wanneer ouders wel de kennis hebben van de technologie komt het nog vaak voor dat kinderen volledige vrijheid krijgen op het internet of met mobieltjes.

Naast dat de ouders doordrongen moeten worden van het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag voor alle betrokkenen, moeten zij ook meer controleren wat hun kind doet op het internet en kennis vergaren over de mogelijkheden van technologie.

1.5.3. De school

De leerkracht is op school in eerste instantie de verantwoordelijke persoon om de betrokken partijen aan te spreken. Hij of zij moet zich veilig voelen en maatregelen nemen en aan dossiervorming doen. De bouwcoördinator of de directeur kan door de leerkracht ter ondersteuning worden ingeroepen.

Hoofdstuk 2 Pestprotocol van de Plakkenberg

2.1. Visie van de Plakkenberg

Basisschool de Plakkenberg hanteert als hoofdregel voor de pedagogische aanpak het volgende: **samen spelen, samen werken en samen leven**.

De pedagogische huisstijl wordt gekenmerkt door drie kernwaarden: veiligheid, verbondenheid en vrijheid. De drie V's.

Veiligheid: De Plakkenberg wil de leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, een omgeving waarin leerlingen zich op een prettige en positieve manier kunnen ontwikkelen.

Verbondenheid: Niet alleen staan, elkaar helpen en met elkaar samenwerken. De verbondenheid komt tot uiting in de belangstelling voor elkaar. Alleen aandacht voor de leerstof is niet voldoende. Het scheppen van een goede sfeer met oog voor orde en regelmaat is minstens zo belangrijk.

Vrijheid: Kinderen voelen zich gewaardeerd als zij de kans krijgen om zelfstandig zaken uit te voeren en de ruimte krijgen om zichzelf te zijn (autonomie). Als het gevoel van erkenning en vertrouwen er is, wordt de innerlijke motivatie vergroot. Kinderen voelen zich geaccepteerd, ze horen erbij en hebben het gevoel dat ze welkom zijn. Vrijheid houdt ook 'vrijheid van meningsuiting' in, waarbij iedereen zich dient te houden aan wettelijke kaders, zoals onder andere niet discrimineren.

2.2a Maatregelen om pestgedrag te voorkomen

De leerkrachten willen, door gebruik te maken van de drie V's, een veilig klimaat in en om de school en een prettige werksfeer in de klas waarborgen. De Plakkenberg ziet pesten en cyberpesten als ongewenst gedrag en is bereid alles in het werk te stellen om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken (zie ook schoolgids).

Elke groep van de Plakkenberg zit op een ander niveau en heeft andere behoeftes op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling. De ene groep heeft meer behoefte aan begeleiding dan de andere groep. De behoeftes van de leerkrachten zijn afhankelijk van de situatie waarin zij zich met de klas bevinden.

Het wordt belangrijk gevonden om preventief te handelen, zodat er geen conflicten ontstaan. Op de Plakkenberg wordt hiervoor voor het team het groene boekje van Trix van Lieshout gebruikt, waarin de grondhouding voor de leerkrachten staat omschreven.

Om de grondhouding in de praktijk te brengen kunnen standaard zinnen aangeleerd worden om de ik-boodschap te geven.

- Voor complimenten : (naam), ik vind het goed van jou dat jij....
- Tip geven: (Naam), ik zou graag willen dat je.....

De groepsleerkracht neemt maatregelen om pestgedrag te voorkomen. Hij/zij bespreekt aan het begin van het schooljaar met de leerlingen:

- de afspraken en regels in de klas
- het onderling plagen en pesten

- de verklaring “goede omgang” (in de groepen 5 tot en met 8). Deze verklaring hangt duidelijk zichtbaar in de klas.
- de schoolregels die in iedere groep aanwezig zijn en op de gele kaarten staan vermeld:
 1. Wij zijn eerlijk naar elkaar
 2. Wij lossen ruzie en problemen op met praten
 3. Wij spelen samen en helpen elkaar
 4. Wij luisteren naar elkaar
 5. Wij werken en spelen rustig in school
 6. Wij doen aardig tegen elkaar en geven complimenten
 7. Wij houden rekening met elkaars gevoelens
 8. Wij gaan goed om met de materialen
- het verschil tussen plagen en pesten:
De belangrijkste regel van het pesten luidt: Word je gepest, praat er thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden!

Er is op De Plakkenberg controle op de bestaande regels in de gangen, bij in- en uitgangen, fietsenstallingen, toiletten en bij de kapstokken. Dit gebeurt zowel tijdens als na schooltijd. Hiervoor is bewust gekozen, omdat gebleken is dat pestsituaties zich vooral voordoen in vrije situaties op bepaalde plekken.

Op de Plakkenberg wordt het instrument sociogram uit Klato gebruikt om een groep te volgen.

Er is een leerlingvolgsysteem op sociaal-emotioneel gebied: Scol. De signalen, analyses en acties naar aanleiding van het sociogram en Scol worden door de leerkracht vastgelegd voor de groepsbespreking.

Jaarlijks wordt in de hogere groepen de sociale veiligheidsmonitor van Scol afgenomen. De leerlingen vullen digitaal in, in welke mate ze zich veilig en onveilig voelen op de Plakkenberg. De resultaten worden geanalyseerd. Er wordt actie ondernomen als blijkt dat kinderen zich in een situatie of groep onveilig voelen. De school heeft van de inspectie het vignet “Veilige school” gekregen.

Sinds 2016 werkt de school met de methode KWINK voor sociaal-emotioneel leren. In alle groepen wordt elke week een Kwinkles gegeven waarbij het goed omgaan met elkaar en het leren omgaan met gevoelens aan bod komt. Een deel van deze lessen is gericht op pesten en het voorkomen van pestgedrag.

De “Week tegen pesten” wordt jaarlijks gehouden in de week na de kerstvakantie. In deze week wordt dagelijks aandacht besteed aan het voorkomen van pesten. Ook voor de ouders wordt op de website van school en in de klassen zichtbaar gemaakt op welke manier er rondom het thema is gewerkt.

Er vinden jaarlijks in November en Maart met de leerkracht van elke groep groepsbesprekingen plaats. Tijdens deze bespreking gaat de groepsleerkracht in overleg met de bouwcoördinator over de stand van zaken in zijn/haar groep. Sociale veiligheid in de klas en mogelijk pestgedrag komt hierbij aan de orde.

2.2b Maatregelen om cyberpesten te voorkomen

Ook op het gebied van cyberpesten heeft elke groep eigen behoeften. In sommige groepen is er geen sprake van cyberpesten en zijn kinderen nog niet bezig met internet, sociale contacten via internet etc. Terwijl in andere klassen er volop sociale contacten zijn via het internet en mobieltjes. De behoeften van de leerkrachten zijn afhankelijk van de situatie waarop het zich op dat moment in de klas bevindt.

Belangrijk is om preventief te handelen, zodat er geen conflicten ontstaan.

De groepsleerkracht neemt maatregelen om cyberpesten te voorkomen. Hij/zij bespreekt aan het begin van het schooljaar met de leerlingen:

- het verschil tussen pesten en cyberpesten
- de manier van omgaan met elkaar op het internet
- de gevaren van digitale miscommunicatie
- de belangrijkste regel bij het cyberpesten:
Zorg dat je niet alleen blijft en praat er met ouders of leerkrachten over.

Omdat cyberpesten in de thuissituatie speelt en ouders de enigen zijn die thuis het internetgebruik van kinderen in de gaten kunnen houden, is het van belang dat zij geïnformeerd worden. Dit kan door een brief richting ouders, maar kan ook als punt op de agenda op de informatieavond aangeboden worden.

De groepsleerkracht informeert ouders over:

- de gevaren van communiceren via internet of een mobiele telefoon
- het controleren van het digitale gedrag van kinderen
- de mogelijkheid om cyberpesten bespreekbaar te maken met de groepsleerkracht

2.3a De procedure bij de aanpak van pesten

Indien er systematisch pestgedrag wordt gesignaleerd, treedt de volgende procedure in werking:

2.3.1.

Eenieder draagt de verantwoording alle leerlingen in alle gevallen op ongewenst (pest)gedrag te wijzen en actie te ondernemen tegen het pestgedrag. Meld pestgedrag bij de verantwoordelijke groepsleerkracht of bij de vertrouwenspersonen in de school. In elke groep wordt aandacht besteed aan het omgaan met elkaar en worden de schoolregels gehanteerd.

2.3.2.

Als er sprake is van incidenteel pestgedrag binnen de groep, dan wordt dat met de betrokken leerlingen besproken door de groepsleerkracht. Dit gesprek staat niet op zichzelf, maar dient regelmatig te worden herhaald om controle te houden over het gedrag. Deze gesprekken worden vastgelegd in de dossiers van de betreffende leerlingen.

2.3.3.

Indien er sprake is van structureel pestgedrag binnen de groep, dan worden er gesprekken met de betrokken leerlingen gevoerd en worden deze gesprekken vastgelegd door de leerkracht (**stap 1**).

Vervolgens wordt er door de groepsleerkracht een gesprek met de ouders van de pester en met de ouders van het gepeste kind gevoerd. Het gesprek wordt gevoerd om beide partijen op de hoogte te stellen van de ongewenste gebeurtenissen op school. Het kan zijn dat de kinderen ook bij dit gesprek betrokken worden. In dit gesprek wordt meteen een vervolggesprek gepland en vastgelegd. Een kopie van het gevoerde gesprek wordt ter informatie aan ouders, bouwcoördinator en intern begeleider gegeven (gebruik verslagformulieren oudergesprek en kindgesprek). Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan: een boek lezen over pesten, het overschrijven van een brief van een gepest kind, een klein cadeautje kopen voor het gepeste kind, een excuusbrief voor het slachtoffer schrijven of een uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag: buitenspelen en overblijven. Gesprekken met ouders worden vastgelegd op het Verslagformulier oudergesprek (**stap 2**).

De leerkracht maakt structureel pestgedrag bespreekbaar in de klas door middel van de vijfsporenaanpak (hoofdstuk 2.4.). Lessuggesties zijn te vinden in paragraaf 2.6. De ouders van de groep ontvangen een brief (hiervoor kan paragraaf 2.5 gebruikt worden) met het doel om ook aandacht te schenken aan buitenstaanders, verdedigers, meelopers en assistenten. In deze brief worden geen namen genoemd van pester en gepeste.

Het is van belang dat de leerkracht veel aandacht schenkt aan het preventief handelen. In onze beleidsvoornemens hebben wij vormen van onderwijs opgenomen, waarin de kinderen leren om samen te werken (coöperatief leren). Ten aanzien van groepsprocessen kan in overleg met de bouwcoördinator besloten worden om de methode van Bart van Campen te gebruiken. Als er in de groep een negatieve sfeer heerst, wordt door de bouwcoördinator als

advies gegeven om de methode van Bart van Campen (In mijn sas met de klas) te bekijken. Deze methode is erop gericht om vooral het positieve gedrag van kinderen te benadrukken en ze sociale vaardigheden aan te leren. Deze methode is vooral opgezet om kinderen te helpen die emotioneel vastlopen (**stap 3**).

Indien ondersteuning van de leerkracht is gewenst, *kan* de bouwcoördinator ingeschakeld worden. Indien het pestgedrag groepsoverstijgend is, *moet* de bouwcoördinator ingeschakeld worden. De bouwcoördinator is van structureel pestgedrag binnen een groep altijd op de hoogte (**stap 4**).

Als het gedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken (zie handreikingen vijfsporenaanpak 2.4.), wordt de intern begeleider ingeschakeld. Te ondernemen acties kunnen zijn: externe hulp, isoleren van de pester of een tijdelijke schorsing (**stap 5**).

2.3.4.

Indien pestgedrag groepsoverstijgend is of escaleert, wordt ter ondersteuning de bouwcoördinator ingeschakeld. De bouwcoördinator is verantwoordelijk voor alle kinderen en leerkrachten.

2.3.5.

Indien pestgedrag buiten de school plaatsvindt, kan de school contact opnemen met de wijkagent. Het is niet een zaak die school kan aanpakken, maar het heeft wel effect binnen de school. Bureau Jeugdzorg of buurtbemiddeling zouden hiervoor ingeschakeld kunnen worden.

2.3b De procedure bij aanpak van cyberpesten

Indien er systematisch cyberpesten wordt gesignaleerd, treedt de volgende procedure in werking:

2.3.6. 1.

Eenieder draagt de verantwoording alle leerlingen in alle gevallen op ongewenst (pest)gedrag te wijzen en actie te ondernemen tegen het cyberpesten. Meld cyberpesten bij de verantwoordelijke groepsleerkracht of bij de vertrouwenspersonen in de school. In elke groep wordt aandacht besteed aan het omgaan met elkaar via het internet.

2.3b 2.

Als er sprake is van incidenteel digitaal pestgedrag binnen de groep, dan gaat de groepsleerkracht in gesprek met zowel de pester als de gepeste. Hierbij is het van belang dat de gepeste gerustgesteld kan worden, door de pester duidelijk aan te spreken dat het ongewenst gedrag is en niet vaker mag voorkomen. De leerkracht maakt zelf de keuze of hij/zij twee gesprekken voert, één met de pester en één met de gepeste, of dat hij/zij één gesprek voert met zowel de pester als de gepeste. De gesprekken worden vastgelegd in de dossiers van de betreffende leerlingen.

2.3b 3.

Indien er sprake is van structureel digitaal pestgedrag binnen de groep, dan worden er gesprekken met de betrokken leerlingen gevoerd en worden deze gesprekken vastgelegd door de leerkracht. Vervolgens licht de groepsleerkracht de ouders van beide betrokken leerlingen in. Hieronder staat het stappenplan over het verloop van de gesprekken met kinderen en ouders.

Stap 1 Gesprekken met de betrokken leerlingen

De leerkracht voert gesprekken met de betrokken leerlingen. Hierbij moet hij/zij rekening houden met een aantal aandachtspunten.

Bij het gesprek met de gepeste leerling is het van belang dat de leerkracht:

- de leerling en diens klacht serieus neemt.
- de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
- zich probeert in te leven in de leerling.
- geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- de leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en/of te verwijderen op het netwerk waarop het pesten zich begeeft.
- door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt.

Vaak is het bij digitaal pesten wel duidelijk wie de pester is. Via open sociale netwerken, chatsites of mobiele telefonie is er wel een nummer, naam of bijnaam te achterhalen.

Wanneer dit niet het geval is kan de leerkracht een aantal acties ondernemen:

- gesprekken met de gepeste leerling om te achterhalen wie de pester is.

- Met de klas praten over wat er is gebeurd. Er zijn vaak wel een aantal kinderen die het hebben meegekregen en hierdoor opstaan om te vertellen wie de pester(s) is/zijn.

Wanneer achterhaald is wie de pester is, wordt er nog een gesprek met deze leerling gehouden. Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is.
- Door te vragen.
- Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
- Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
- Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar kan zijn.

Stap 2 Ouders/verzorgers op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dit gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. Denk hierbij aan het volgende:

- De leerkracht vraagt de ouders of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- De leerkracht vertelt ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is.
- De leerkracht informeert ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- De leerkracht vertelt de ouders welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen (bijvoorbeeld vaker controleren wat hun zoon/dochter op het internet doet).
- De leerkracht kan de ouders/verzorgers voor meer informatie verwijzen naar boeken, websites of telefoonnummers.

Het is erg belangrijk om ouders gerust te stellen dat er op school actie wordt ondernomen en hen niet de schuld van een bepaalde situatie te geven. Ook de leerlingen mogen niets verweten worden.

2.3b 4.

Indien cyberpesten groepsoverstijgend is of escaleert, wordt ter ondersteuning de bouwcoördinatoren ingeschakeld. De bouwcoördinator is verantwoordelijk voor alle kinderen en leerkrachten. De klassen waarin cyberpesten speelt krijgen extra voorlichting en ook de ouders krijgen extra informatie.

2.3b 5.

Indien pestgedrag buiten de school plaatsvindt, kan de school contact opnemen met de wijkagent. Het is niet een zaak die school kan aanpakken, maar het heeft wel effect binnen de school. Bureau Jeugdzorg of buurtbemiddeling zouden hiervoor ingeschakeld kunnen worden.

2.4. Handreikingen voor de leerkracht

Een vijfsporenaanpak

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in het geval van pestgedrag duidelijk te beschrijven wat er gebeurt en wat er wordt gedaan aan de behandeling van dit probleem. Onderstaande tekst geeft concrete invullingen en handreikingen voor het pedagogisch handelen. De school staat open om naar de problemen van de leerlingen te luisteren. Er moet leerlingen (maar ook ouders) de mogelijkheid geboden worden om pestgedrag te melden. De mogelijkheid moet bestaan dit zowel openlijk als anoniem te doen, zowel bij de eigen leerkracht als bij een andere leerkracht. Ook kan er contact worden opgenomen met een van de vertrouwenspersonen (zie schoolgids).

De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol en het is verstandig om de gepeste leerling te betrekken in de keuzes die gemaakt worden. De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt met de pester en zijn ouders en spreekt ook met de zwijgende middengroep, de meelopers, de assistenten en de verdedigers (van der Meer, 2011).

2.4.1. Spoor 1: Hulp/steun bieden aan het gepeste kind

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind kan zich eenzaam en slachtoffer voelen en heeft recht op zorg vanuit de school. Het is belangrijk om naar het kind te luisteren en zijn problemen serieus te nemen. Naast het voorkomen van nieuw pestgedrag moet er ook gekeken worden naar het verwerken van de ervaringen. Dit kan gebeuren door:

- Gesprekken tussen de leerkracht en het kind. Naast incidentele momenten kunnen ook vaste gesprekken worden gepland, waarin het kind gevraagd wordt naar de vooruitgang. Het doel is zowel het signaleren van nieuwe problemen als het verwerken van de eerdere ervaringen.
- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een “verwerkingsschriftje” dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld, onder en buiten schooltijd. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de ervaringen van zich af te schrijven of te tekenen.
- Met het kind samen overleggen (door middel van een kindgesprek) welke mogelijke oplossingen er zijn en hier vervolgens ook samen aan werken.
- (Zo nodig) zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden, deelnemen aan een speelpraatgroep of een vriendentraining. Hiervoor wordt de manager zorg ingeschakeld.

2.4.2. Spoor 2: Hulp/steun bieden aan de pester

Ook pesters hebben recht op hulp: zij zijn namelijk niet in staat om op een goede wijze met anderen om te gaan en hebben daar hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek voeren waarin wordt aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op school en welk gedrag wel gewenst is. Ook wordt besproken wat pesten voor een ander betekent. Er wordt een schriftelijk verslag van gemaakt.

- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Een aantal vervolgesprekken voeren over de ontwikkelingen wat betreft het pesten, waarin het gedrag besproken wordt.
- Duidelijke grenzen stellen.
- Duidelijk de consequenties aangeven voor het geval het pestgedrag toch weer voorkomt.
- Pestgedrag binnen het team melden, zodat iedereen alert kan reageren.
- (Zo nodig) zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een cursus voor het omgaan met agressie.

2.4.3. Spoor 3: Hulp/steun bieden aan de zwijgende middengroep, meelopers, assistenten en verdedigers

Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Dit in beweging brengen kan door:

- Met de kinderen te praten over pesten en hun rol daarbij. Dit kan gedaan worden door zowel de leerkrachten als de ouders.
- Met de kinderen overleggen over de mogelijke oplossingen en wat hierbij hun eigen bijdrage kan zijn. Het is dan ook belangrijk, dat je samen met de kinderen werkt aan die oplossingen die zij (misschien) bedacht hebben en ze hierbij een actieve rol laat spelen.

2.4.4. Spoor 4: Hulp/steun bieden aan de ouders in de vorm van achtergrondinformatie en adviezen

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat zij weten dat de school het pesten aanpakt. Met de ouders van het gepeste kind zal overlegd worden over de aanpak van het pesten en de begeleiding van hun kind.

- De ouders van het kind dat pest moeten op de hoogte zijn van wat hun kind doet.
- De ouders van de zwijgende middengroep, de meelopers, de assistenten en de verdedigers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden, als zij merken dat er een kind wordt gepest. Deze ouders zijn serieuze gesprekspartners.
- Praten over pesten is fundamenteel anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.
- De leerkracht houdt de ouders op de hoogte van de pestsituaties.
- De leerkracht kan ouders informatie en adviezen geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking met de school en de ouders wordt het pestprobleem gezamenlijk aangepakt. Het is belangrijk om het pestgedrag zowel op school als in de thuissituatie aan te pakken.
- (Zo nodig) worden ouders doorverwezen naar specialistische ondersteuning.

2.4.5. Spoor 5: Hulp/steun bieden aan de leerkracht en de school

Dit kan worden gedaan in de vorm van:

- Achtergrondinformatie verstrekken over het verschijnsel, signalen, oorzaken, gevolgen en concrete aanpakmogelijkheden. Dit staat ook beschreven in het pestprotocol.
- Als school actie ondernemen tegen pestgedrag.

- Als school werken aan een goed beleid rondom pesten en de veiligheid van leerlingen.

2.5. Handreikingen voor ouders

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Als pesten niet op school gebeurt maar op straat, kunt u de ouders van de pester opbellen en voorzichtig vragen er met hun kind over te praten.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Dan kan de groepsleerkracht verder actie ondernemen.
- Als uw kind al lange tijd is gepest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, lees boeken en bekijk samen met uw kind films over pesten.
- Als u van uw kind er met niemand over mag praten, steun uw kind hierin, geef het achtergrondinformatie en maak uw kind duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken.
- Beloon uw kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het doen van die dingen waarin hij/zij goed is en kan uitblinken.
- Houd de communicatie open, blijf dus in gesprek met uw kind. Doe dat niet op een negatieve manier, maar geef adviezen om een einde te maken aan het pesten. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: “Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?”
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat uw kind opschrijven of tekenen wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij uw kind oproepen. Dit is niet erg, als het hierbij maar geholpen wordt de emoties te uiten en te verwerken.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De groepsleerkracht of de intern begeleider kan u helpen met het maken van een afspraak om een dergelijke training in gang te kunnen zetten.
- Speel niet voor ‘eigen rechter’. Spreek niet zelf de pester(s) van uw kind aan in of buiten de school. Laat dit verlopen via de leerkracht en/of bouwcoördinator.
- Controleer regelmatig het internetgebruik van uw zoon of dochter. Naast pestgedrag kunnen er ook andere negatieve dingen op het internet voorbij komen waar u geen zicht op heeft.
- Praat met uw kind over wat het meemaakt op het internet en probeer de communicatie open en positief te houden.

Adviezen aan ouders van kinderen die pesten:

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek. Elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Stimuleer uw kind in het beoefenen van een sport, zodat het kind wordt gestimuleerd in het omgaan met anderen en leert samenwerken.
- Als uw kind al een lange tijd pest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, lees boeken en bekijk samen met uw kind films over pesten.

- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De groepsleerkracht of de intern begeleider kan u hierbij helpen.
- Controleer regelmatig het internetgebruik en mobiele telefoongebruik van uw kind. Naast pestgedrag kunnen er ook andere negatieve dingen op het internet voorbij komen waar u geen zicht op heeft.
- Houdt in een geval van cyberpesten een open communicatie met uw kind. Praat over wat er gebeurt en laat uw kind zijn/haar verhaal vertellen.

Adviezen aan ouders van meelopers, de zwijgende middengroep, assistenten en verdedigers:

- Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Weet wat uw kind op de computer doet (denkend aan cyberpesten/digitaal pesten).
- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas, over wat leerkrachten doen, hoe zij straffen. Vraag hun ook af en toe of er in de klas wordt gepest.
- Geef af en toe informatie over pesten: wie doen het, wat doen zij en waarom?
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Controleer regelmatig het internetgebruik en mobiele telefoongebruik van uw kind. Naast pestgedrag kunnen er ook andere negatieve dingen op het internet voorbij komen waar u geen zicht op heeft.

2.6. Telefoonnummers, websites en materialen

Leerlingen en leerkrachten kunnen terecht op nummer **0800 28282800** of op **www.pestweb.nl**. Ouders en verzorgers kunnen terecht op nummer: **0800 5010** en op de site **www.50tien.nl**. Voor leerlingen is er de kindertelefoon voor hulp, advies of gewoon een luisterend oor.

De kindertelefoon is gratis en het nummer wordt niet op de factuur aangegeven, zodat de leerlingen echt anoniem kunnen bellen: **0800 0432**

De opvoedtelefoon als luisterend oor voor ouders: maandag tot en met vrijdag van 9:00 uur tot 17:00 uur: **0900 8212205**

Enkele informatieve websites:

- www.jeugdinformatie.nl
- www.mediamasters.nl
- www.tegenpesten.nl
- www.pestweb.nl
- www.bobvandermeer.info
- www.mijnkindonline.nl
- www.ouders.nl
- www.digitaalpesten.nl
- www.kwinkopschool.nl
-

Materialen voor in de klas:

- Het kikker-be-cool-bordspel; onderdelen: pesten en plagen en opkomen voor jezelf
- Stop-denk-doe-spel van de methode Pluk een roos
- Kwartetspel van Pluk een roos
- Kwartetspel van de Coole kikker
- De blauwe map: sociaal-emotioneel
- Kwinklessen gericht op pesten

Materiaal om het gedrag van de pester aan te pakken:

- Kidskills

Bijlage 1: Pestprotocol

Het Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten wil via samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aanpakken en daarmee het welzijn van de kinderen verbeteren. De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt, dat één op de vier kinderen in het basisonderwijs en één op de zestien leerlingen in het voortgezet onderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders, in het bijzonder door de ouders en de leerkrachten. Bestuur en directie dienen uit te gaan van een zo goed mogelijke samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen. Gebaseerd op afgesproken beleid dat gericht is op samenwerking.

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende te doen:

- Een aanpak via en het werken volgens de 'vijfsporenaanpak'.
- Het bewust maken en het bewust houden van de leerlingen van het bestaan en de zwaarte van het probleem.
- Zorg te dragen voor de aanstelling van vertrouwenspersonen op school.
- Het aanleggen van – voor iedereen die bij de school betrokken is – toegankelijke en goede informatie over het pestprobleem en het cyberpestprobleem, met als speciaal aandachtspunt informatie voor de leerlingen.

De ondertekenaars verklaren zich bereid tot deelname aan het bestrijden van pestgedrag binnen de school.

Naam school: De Plakkenberg
Pastoor Bluemersplein 5
7064 BK Silvolde
tel. 0315-324236

Directie:

Medezeggenschapsraad:

Bestuur:

Zie volgende pagina

Verklaring “goede omgang” voor groep ____

Om het op school gezellig en veilig te houden, spreken we met elkaar regels af om te voorkomen dat er wordt gepest. Je moet je aan deze regels houden, want je mag niet pesten.

Hieronder de regels waaraan we ons gaan houden. Ze passen goed bij onze schoolregels, die in elke klas hangen. Deze verklaring hangt in iedere klas op een zichtbare plek. Deze regels worden door jullie en de groepsleerkracht ondertekend.

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar als dit nodig is
- We lachen met elkaar, niet om elkaar
- Wij doen niet zielig
- Iedereen is anders en dat mag
- We spelen samen met elkaar, er is geen baas
- Wij komen niet aan de spullen van een ander, tenzij je daarvoor toestemming hebt
- We zijn aardig tegen elkaar en praten leuk over elkaar
- We noemen elkaar bij naam, dus wij gebruiken geen kwetsende namen
- Wij doen elkaar geen pijn
- Wij bedreigen elkaar niet
- Wij blijven van elkaar af
- Wij accepteren een andere leerling zoals hij of zij is
- Wij bemoeien ons niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen
- Als wij ruzie hebben, praten wij het uit. Lukt dat niet zonder begeleiding, dan melden wij dit bij de leerkracht of de overblijfmoeder. Dat is dan geen klikken!
- Wij luisteren naar elkaar
- Als wij zien dat een kind gepest wordt, dan vertellen wij dat aan de leerkracht. Dat is geen klikken! Zwijgen is toestemmen.
- Nieuwkomers op school worden goed ontvangen en opgevangen in de groep
- We zijn ook op het internet of via de mobiel aardig tegen elkaar
- Als iemand op het internet gepest wordt, dan vertellen wij dit aan de leerkracht. Dat is geen klikken! Zwijgen is toestemmen.

‘samen spelen, samen werken, samen leven’

Bijlage 3: Verkort stappenplan om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken

Pestgedrag voorkomen:	Start schooljaar: De verklaring “goede omgang” voor de groep (bladzijde 21) in de groepen 5 tot en met 8 aan het begin van het schooljaar bespreken en ophangen in de klas.
	Jaarlijks in oktober: In alle groepen een sociogram afnemen om inzicht te krijgen hoe de leerlingen in de groep liggen.
	Jaarlijks in november: Sociaal-emotioneel volgmodel invullen door de leerkracht en vanaf groep 6 door de leerlingen. De veiligheidsmonitor van Scol is hierin opgenomen
	Voor en na schooltijd: Extra toezicht houden in de school tijdens, voor en na schooltijd.
	Week tegen pesten Ieder jaar in de eerste schoolweek na de kerstvakantie
	Lessen methode KWINK Elke week aandacht voor sociaal emotioneel leren tijdens de Kwink lessen
Incidenteel pestgedrag aanpakken:	Bespreikbaar maken met de betrokken leerlingen. Dit vastleggen in een dossier.
Structureel pestgedrag aanpakken:	Stap 1: Gesprek met betrokken kinderen voeren en verslaggeving verzorgen (leerkracht).
	Stap 2: Gesprek met ouders van betrokken kinderen voeren. Meteen een vervolgesprek plannen en vastleggen. Een kopie van het gesprek aan ouders, bouwmanager en intern begeleider geven (leerkracht). Gesprekken met ouders worden vastgelegd op het Verslagformulier oudergesprek.
	Stap 3: Structureel pestgedrag bespreikbaar maken in de klas door middel van de vijfsporenaanpak (paraaf 2.4.) (leerkracht). Lessuggesties zijn te vinden in paraaf 2.6. De ouders ontvangen een brief. Hiervoor kan paraaf 2.5. gebruikt worden.
	Stap 4: Indien ondersteuning is gewenst, de bouwcoördinator inschakelen (leerkracht).

	Indien het pestgedrag groepsoverstijgend is, de bouwcoördinator inschakelen (leerkracht).
	Stap 5: Indien geen verbetering plaatsvindt, de intern begeleider inschakelen (leerkracht). Externe begeleiding kan een vervolgactie zijn.